UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica. XX. post trinitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

Qui autē cōturbat vos portabit iudiciū quicūq; eſt ille. Secūdo afflictionē in ſupplicio Prouerb. ix. Si illuſor fueris. ſol⁹ portabis malū. Tertio horrorē in conſortio Ezechiel. xxxij. Portauerūt ignominiam ſuā cū his qui deſcenderūt in lacū. Et tantū de ſecūdo.

Dixi tertio ꝙ in verbis premiſſis ſuadet ire ad ſtatum gratie Cū addit. Vade in domū tuā. Quod exponit Hieronymus in Omelia. Sanus q̄ languuerat in domū reportat grabatū. cū aīa remiſſione ꝑcepta peccatorū. ad maternā ſui cuſtodiā cū ipō ſe corpore refert. ne q̄d poſt veniā vnde iterū iuſte puniat̄ admittat. Hec Hieronym⁹. Ex quo patet ꝙ hic ſuadet̄ penitēti vt in ſtatu gratie habitet. ⁊ ꝯſcientie ſue habitaculū ſollicite cuſtodiat. Eſt eīm ſenſus. Vade in domū tuam. ac ſi diceret̄. qui alias ꝑ obliuionem tui longe a te receſſeras. ⁊ ꝑ negligētiam a bono ope ⁊ ꝯſcientie puritate torpebas. iā vade ⁊ redi in domū ꝯſcientie ꝑ conſiderationē tuā. ⁊ habita in ea ꝑ ſecuritatē. Circa iſtam domū eſt attendendū quō debeam⁹ eam p̄mo fundare. Scdō quō ornare. Tertio quō tegere. ⁊ q̄rto quō purgare. De p̄mo ſciendū ꝙ dom⁹ conſciētie debet habere ſolidū fundamentū. hoc eſt ſolidam doctrinam. Iuxta illud Math. vij. Omīs qui audit verba hec ⁊ facit ea aſſimilabit̄ viro ſapienti q̄ edificauit domū ſuā ſupra petrā. Cauendū eſt autē ne ſup fundamento verbi dei iſta dom⁹ erronee edificetur. ſcȝ ne ſit nimis larga vel nimis ſtricta. q̄a vtrobiq; omne q̄d fit cōtra ꝯſcientiā edificat ad iehennam. xxviij. q. j. §. Ex his. Unde ſicut dicūt doctores dictamē conſcientie plus obligat q̄ꝫ ꝑceptū p̄lati. ⁊ omnis ꝯſcientia ſiue recta ſiue erronea ſiue in ꝑ ſe malis ſiue ī indifferētib⁹ obligatoria ē. vt dicit Robert⁹ Holgot ſup librū Sap. cap. viij. Et ratio ē in ipm. q̄a in omīb⁹ talibus veniēs ꝯtra ꝯſcientiā facit cōtra illud q̄d credit ꝑ legem eſſe ꝓhibitū. Iſtā domū male fundant q̄dā ſup arenā cupiditatis. quidā ſup aquas voluptatis. ⁊ ideo ſtare diu nō poſſunt. q̄a flante vento mortis cadūt faciliter. vt dicit̄ Math. vij. De ſecūdo quō iſta dom⁹ debet ornari. patet. q̄r debet habere decēs ornamētū. vt ſit picta curioſe ⁊ artificialiter imaginib⁹ virtutū. et ſanctorū viro⁊ exemplis q̄ nos ꝑceſſerūt. Narrat Aug⁹. libro. viij. ꝯtra Iulianū. Et ij. retractationū cap. x. Q rex quidā Cipri deformis ſpecie thalamū ſuū ſiue cubiculū fecit depingi pulchris imaginib⁹ vt eo⁊ aſpectu vxor ſua pareret pulchrā prolem. Rex iſte eſt ratio. Cubiculū memoria. Uxor ſenſualitas. Un̄ ſi volum⁹ prolē bonā operationū ꝓducere. debem⁹ in memoria ſanctorū patrū exempla ponere. Quod fit cū ſepius recordamur de eorū factis. et ſic opamur. De tertio quomō iſta dom⁹ ſit tegenda. patet. q̄a debet habere aptū tegumentū. ſcȝ honeſtam ꝯuerſationē. vt videant bona opa noſtra alij. et glorificent patrem celeſtē Math. v. Un̄ Math. x. dicit̄. Quod in aure audit̄ ꝓdicabit̄ ſuper tecta. id eſt ſup honeſtam cōuerſationē. Nobis eīm eſt neceſſaria ꝯſcientia noſtra. ſed primis fama noſtra. dicit Auguſtinus. xij. q. j. Nolo. De quarto quō iſta dom⁹ deb; purgari. patet. q̄a frequēter ꝑ ſcopā ꝯfeſſiōis eijciendo foras ꝑ verbū oris q̄d latebat in interiorib⁹ cordis. Sed prochdolor multi iſtas ſordes magis diligunt occultare q̄ꝫ purgare extra. Contra q̄s Aug⁹. ſuper Iohannē Omelia. xij. dicit. Uis audire conſiliū. Si vis a deo fugere. ad ipm fuge confitendo. nō latendo. Nā confiteri potes latere nō potes Faciat ergo bon⁹ confitens oſtendēdo omīa quecūq; ſunt intra ſuā cōſcientiā. more illius q̄ dixit. iiij. Reguȝ. xx. Omīa quecūq; ſunt in domo mea viderūt Nihil eſt q̄d nō monſtrauerim eis ī theſauris meis. Iſtam domū ita bene ornatā debet intrare anima. ⁊ in ea quieſcere ꝑ contemplationē vt dicit̄ Sapie. viij. Quatin⁹ ꝑ hoc mereat̄ intrare in domū celeſtē ꝑ glorificationē. Ad quā nos ꝑducere dignetur pater ⁊ filius ⁊ ſpūſſanctus Amen.

Dominica. XX. poſt trinitatis. I. Sermo CXXII.

Uenite ad nuptias. Math. xxij. Sicut dicit Hugo libro. iiij. de archa noe cap. iiij. in principio. Omīa opera dei propter hominē facta ſunt. ſiue ea que ꝑtinēt ad primā creationē hominiſ. ſiue ea que facta ſunt ad hominis reparationē. Ad creationem homīs ꝑtinet creatio mūdi. id ē. celi ⁊ terre. et omniū que in p̄mordio facta cō

legunſa deo. Ad reparationē hoīs ptī/
net incarnatio verbi. ⁊ omnia que vel ante
ipſam incarnationē ab initio ad ipſam prefi
gurandā et pnunciandaꝫ pceſſerunt. vel q̄
poſt eam vſq3 ad finē mundi ꝓpter ipſam p̄/
dicandam ⁊ credendā fiunt. Hec ille. Ex q̄
bus patet ꝙ deus oīa que fecit ꝓpter ho
minē. in duo genera diſtinxit. ſcilicet ī ope
ra creationis ⁊ reparationis. Que duo ſic
ordinauit ꝓpter hominē. vt in operibꝫ crea
tionis potentiā dei cōſideraret. ⁊ in operi/
bus reparatiōis caritatem attenderet. vt
dicit ibidē Hugo libro. iiij. cap̄. v. vbi ſup̄.
Et quia vt idem ibidē dicit. Opera repa/
tionis ideo maxime operatꝰ eſt. vt qualem
erga nos dilectionē haberet oſtenderet. et
nos ab amore mundi ad ſuū amorem re/
uocaret. Quia igiẜ diuina ſapiētia ex ma/
gna caritate opus noſtre reparatiōis oſtē/
dit tunc. videlicet quādo diuinitatē ſuam
noſtre humanitati q̄ſi ſponſum ſponſe cō/
iunxit. ac p hoc q̄ſi quaſdaꝫ nuptias dele/
ctabiles fecit. volens ne tante bonitatis et
caritatis ſue ſuauitas ab hominibꝫ vilipen
deretur pmiſit nuncios ſuos. ſanctos vide
licet patres ⁊ ꝓphetas veteris teſtamenti.
qui nobis has nuptias futuras p̄dicerēt.
Cum vero he nuptie facte ſūt p filij dei in/
carnatiōem. ⁊ conſummate p paſſionē. vbi
chriſto vero ſponſo iuncta eſt p fidem ec/
cleſia vnica ⁊ amabilis ſponſa. volens deꝰ
omēs homies eſſe participes huiuſmodi
nuptiarū que in fide xp̄i celebranẜ. p alios
⁊ alios ſuos fideles ſeruos nūcios ⁊ apo/
ſtolos confeſſores ⁊ martyres vocari om/
nes fecit. quatinꝰ omēs venirēt credendo
p fidem. ⁊ delectarenẜ in eis p caritatē. Un
de ne quiſq3 excuſaretur p ignorantiā om
nibꝫ generaliter ꝓclamari fecit. omēſq3 pa
riter ſimul in vnū diuitē ⁊ pauperē inuita
ri ad huiuſmōi ſanctas nuptias mādauit.
dicens. Venite ad nuptias. Sed ⁊ ne nu/
ptiarū ſolēnitas ꝓpter inſufficientiā delitia
rum cōtemni poſſit ab inuitatis. etiaꝫ tan/
tam deliciarū abundantiā pmittendo di/
cit. Omia parata ſunt. venite ad nuptias.
Itaq3 omnibꝫ generaliter dicit vt opus re
parationis cōſiderent. ac p hoc ad fidē xp̄i
ꝓperent. Venite ad nuptias. Loquebatur
ieſus cum diſcipulis ſuis in paraboẜ. Se
quiẜ euangeliū. Simile eſt regnū celoruꝫ
homini regi q̄ fecit nuptias filio ſuo ⁊c. In

quibꝫ verbis tria tanguntẜ. Primo nāq3 de
ſcribitur diuine bonitatis liberalitas tam
dulciter inuitantis Cum dicit. venite. Se/
cūdo ꝓponitur intime dulcedinis ſuauitas
tā amabiliter delectātis Cū addiẜ. ad nu/
ptias. Et tertio ex his arguiẜ humane ob/
durationis iniq̄tas. tam infeliciter omnia
iſta nō curantis Cum ſequiẜ. Illi autem
neglexerunt. Tria ergo hic ponunẜ valde
notabilia et omi ponderatōe digna. ſcilicꝫ
deus inuitās. nuptie parate. ⁊ homo nō cu
rans. Eſt ergo ī deo ſūma bōitas q̄ inui/
tat. In nuptijs grata ſuauitas. quia para/
ta. In homie vana cōtemptibilitas. quia
neglexit.

A

Dixi primo

ꝙ in verbis pmiſ/
ſis deſcribitur di/
uine bonitatis liberalitas tam dulciter in
uitantis Cū dicit. Venite. Ad quid auteꝫ
inuitauit diciẜ Eccle. xxiiij. Venite ad me
omēs qui cōcupiſcitis me ⁊ a generatiōibꝫ
meis adimplebimini. Et Math. xj. Veni
te ad me omēs qui laboratis ⁊ onerati eſtẜ
et ego reficiam vos. Nec miruꝫ. Nuptias
eī̄ fecit. ergo reficere vſq3 ad plenitudineꝫ
ꝓmittit. Sed certe pauci obediūt huic vo
cationi. quia diciẜ Romanoꝝ. x. Nō omes
obediunt euāgelio. Plures auteꝫ obediūt
vanitati. Pro quo ſciendū ꝙ in omni actu
ſiue belli ſiue pacis ducis animatio multū
iuuat. quia ſꝫm verba ſua ⁊ conſilia totꝰ ex/
ercitus regulaẜ. Et ideo omis ductor ſem
per cogitat de aliquo inuitatorio ſuis com
plicibꝫ faciendo. Quadruplex autē inuita/
toriū in ſcriptura a quattuor inuitatoribꝫ
velut a q̄ttuor cantoribꝫ quadruplicitẜ de/
cantaẜ. vt dicit Holgot ſup ſcōm cap̄. libri
Sapie. Primū cantant voluptuoſi. Se/
cundū malicioſi. Tertiū ambitioſi. Quar/
tū ſancti et deuoti. Tres primi ſeruiunt in
choro diaboli. quarti ſolūmodo in choro
xp̄i. Inuitatoriū voluptuoſoruꝫ poniẜ ibi
Sapie. ij. Venite et fruamur bonis. Nū
ſic eſt ꝙ homo intrat in eccleſiaꝫ catholicā
vt audiat matutinas de aliquo ſancto. ſta/
tim per inuitatoriū poteſt diſcernere in q̄n
ta veneratione ſanctꝰ ille habeatur ibideꝫ.
quia in ferialibꝫ diebus ſufficit tm̄ vnus.
Et quanto feſtū celebratur ſolēnius. tan/
to plures ad inuitatorium deputanẜ. In/
ter nos moraliter in vita p̄ſenti multi dij
colūtur. Iuxta illud pma Corinthio. viij.

Siquidē ⁊ dij multi ⁊ domini multi. mun
dus caro ⁊ demon ⁊ de⁹. Videamus ergo
q̄s iſtoꝝ plures habeat in ſuo choro ad
cantandū inuitatoriū. et inueniem⁹ ꝙ de⁹
habet pauciſſimos. omēs alij inuitatores
ſunt in maxima copia. Si loquamur de
mūdo. nōne ſenes ⁊ iuuenes et pueri a cu/
nabulis ſuis extracti. ſtatim inuitant̄ ⁊ ani
mant̄ ad colendū mūduz. Iſte vt fiat mer
cator. ille autē vt fiat miles. Alius vt fiat di
ues. ⁊ ſic de alijs. qui omēs vna voce dicūt
illud Sapie. ij. Venite et fruamur bonis
q̄ ſunt. Et ſic illi q̄ ſunt vicini cantorib⁹ ma
gis excitant̄ ad cantandū. Ita homīes fi/
naliter cōcertantes cū ſecularib⁹ vel carna
libus cōuerſantes. nullo mō poſſunt eua/
dere q̄n eis in morib⁹ cōforment̄. Vn̄ Iſi/
dorus de ſūmo bono. Rarū eſt vt quiſq̄s
inter ſeculi voluptates poſit⁹. a vicijs ma/
neat illibatus. In q̄bus ⁊ ſi nō cito implice
tur animus. tamē aliquādo attrahit̄. Nec
diu pōt eſſe ſecur⁹ qui periculo fuerit ꝓxi/
mus. Quot ſunt q̄ his dieb⁹ inuitāt homi
nes ad mūdi cōtemptū. ad propria relin/
quēda. ad ſe ꝑ ſuis peccatis totaliter ꝯtem
nendū. Certe vel nulli vel pauci. imo tan/
tus ſtrepit⁹ eſt cantoꝝ mundi q̄ dicūt in/
uitatoriū voluptatis ⁊ mūdi. ꝙ illi q̄ dicūt
inuitatoriū chriſti vix in aliquo poſſint au
diri. ¶ Scōm inuitatoriū quod ponit̄ in
ſcriptura cantāt malicioſi. Et ſcribit̄ Hie/
remie. xviij. Venite et cogitem⁹ contra iu/
ſtum cogitatiōes. Non enim ꝑibit lex a ſa/
cerdote. neq̄ cōſilium a ſapiente. neq̄ ſer/
mo a ꝓpheta. Et notate q̄les homīes mali/
cioſe ponūt ꝓ parte ſua. videlicet ſacerdo/
tes ſapientes ⁊ ꝓphetas. ¶ Moraliter ſa/
cerdotes ſunt magni p̄lati. Sapiētes ſunt
iuſticiarij. ⁊ ꝓphete ſunt religioſi. ⁊ nunq̄ vi
debitis in republica maliciā magnam fa/
ctam niſi vel ab iſtis omib⁹. vel ab aliq̄ iſto/
rum ꝓcedat. vt dicit Holgot ſup libꝝ Sa
pientie. cap. ij. Unde iſti tres cantant inui
tatoriū malicioſoꝝ. ⁊ iſti ſciunt facere cōſpi
rationem cōtra optimū virū. dicēdo illud
Hieremie. xviij. Venite ⁊ ꝑcutiam⁹ eū lin/
gua. et nō attendam⁹ ad vniuerſos ſermo
nes ei⁹. Percutere hominē lingua eſt ꝑclu/
dere ſibi viaz reſpōdendi vt nihil poſſit di
cere ꝓ ſe ipo. Vel ꝑcutere hominez lingua
poteſt eſſe cōſpirare falſum. ⁊ falſum teſtifi
cari cōtra hominē. Et nota ꝙ iſti malicioſi
triplex habent inuitatoriū ſibi ꝓpriuz. quo
ad maliciā animāt et inſtigant. Primo eñ
ſe colligunt ad conſpirandū ſubtiliter. di/
cētes illud Hieremie. xviij. Venite cogite
mus cōtra iuſtū cogitatiōes. Scdo ſe re/
colligunt ad accuſandū ciuiliter ⁊ ſub iuris
colore. dicentes Hieremie. xviij. Venite ⁊
ꝑcutiamus eū lingua. ⁊ nō attendamus ad
vniuerſos ſermones ei⁹. Tertio ſe recolli/
gunt ad occidendū hoſtiliter. dicentes il/
lud Math. xxj. Venite occidam⁹ euz ⁊ no
ſtra erit hereditas. Et hec eſt ꝯcluſio ma/
licie vltimata. ¶ Tertiū inuitatoriū quod
ponit̄ in ſcriptura cantant ambitioſi. Et
ſcribit̄ Geneſ. xj. Venite faciam⁹ nobis ci/
uitatem ⁊ turrim cui⁹ cacumen ꝑtingat ad
celū et celebremus nomen noſtrū. Notan
dū ꝙ omēs ambitioſi exponūt ſe maximis
laborib⁹ pro honorib⁹ ꝯſequēdis. in tantū
ꝙ ſi decimā partem laboris facerent ꝓpter
deum maximi meriti forent. Unde iſti ad
edificandū fodiendum ⁊ cōſtruendū ſe ap
plicant et exponunt. Quantā eſtimatis ve
xationem ſuſtinent q̄ curijs regū ⁊ epiſco/
porum ſe mancipant. dant munera. diſſi/
mulant ⁊ adulātur. mentiunt̄ ⁊ ſe nequiter
humiliant quibuſcūq̄. Unde Innocē. de
vilitate humane ꝯditionis dicit ſic. Ambi
cioſus ſemꝑ eſt pauidus. ſemꝑ attonit⁹ ne
dicat quod diſpliceat. humilitatē ſimulat.
et honeſtatē mentitur. affabilitatem exhi/
bet. benignitatē oſtendit. ſubſequit̄ ⁊ obſe/
quitur. cūctos honorat. vniuerſis ſe incli
nat. frequētat curias. viſitat optimates. aſ
ſurgit et amplexat̄. applaudit ⁊ adulatur. ⁊
bene nouit illud poeticū Ouidij libro. j. d̄
arte amandi. Et ſi nullus erit puluis tu ex
cute nullū. Hec ille. Et ideo de talib⁹ q̄ ca/
ſtra regum ſequūtur dixit quidam poeta.
Sunt qui dicunt̄ miſeri q̄ caſtra ſequunt̄.
¶ Quartum inuitatorium quod ponit̄ in
ſcriptura cantant chriſtiani boni ⁊ religio/
ſi. Et eſt in Pſalmo. Venite exultem⁹ do/
mino. iubilemus deo ſalutari noſtro. Et
iſtud inuitatoriū cantatur valde ferialiter
his diebus. ſed tamē a ſecularib⁹ nō cura/
tur propter ſtrepitū ſeculariū negocioꝝ
imo licet om̄s inuitant̄. pauci tamē vel nul
li veniūt. Sicut patet in euangelio p̄ſenti.
Nam omēs neglexerunt ⁊ abierunt. alius
in villam ſuam. alius ad negociationez ſu
am. Sed caueant iſti. Contingit eñ ꝙ ſa/

ciens magnum feſtuꝫ. inuitat multos diu
ante. et vt illis ordinate ſeruiat̄ et ſine preſ
ſura. ponit cuſtodes in ingreſſu portarū. q̄
deuote recipiūt inuitatos qui promiſerūt
venire et ſunt amici facientis feſtum. et ali
os nō inuitatos excludūt. Iſto modo fa/
cit chriſtus q̄ mittit ſeruos ſuos predica/
re et inuitare ad nuptias agni. ſed in fine
mundi ſolum illi recipient̄ qui nūc ſue in/
uitationi obediūt. Et alij excludētur om/
nino. dicēte domino bonis illud dulce inui
tatoriū. Venite benedicti patris mei. perci/
pite regnū quod vobis paratū ē ab origīe
mundi. Malis autē dicet. Ite maledicti.
Et ideo dum vocat nos deus ⁊ inuitat ad
nuptias ſuas p̄paremur bonis operibꝫ. vt
digni eſſe mereamur ad conuiuandum ſe/
cum ⁊c̄.

¶ B ¶

Dixi ſecūdo q̄ in verbis pre
miſſis ponit̄ in/
terne dulcedinis ſuauitas tam affectuali/
ter delectātis Cū dicit̄. Ad nuptias. Nu/
ptie iſte multū ſuaues ſunt. quia in maxia
dilectione ⁊ caritate agūtur. Naꝫ ſponſus
iſtarū nuptiarū eſt xp̄s. q̄ eccleſiaꝫ ſibi fide
deſponſatā in caritate maxima copulauit.
Iuxta illud Hieremie. xxxi. In caritate ꝑ
petua dilexi te. ideo attraxi te miſerās. Vi
deamus ergo hic de tribꝫ. ſcꝫ de ſponſi ma
gnitudine. Scd̄o de ſponſi pulchritudine
Tertio de nuptiarū dulcedine. De primo
ſcꝫ ſponſi magnitudine dicit̄ hic. quia ſpō/
ſus iſte eſt filius regis. cui rex pater fecit
nuptias. Rex eſt deus pater. q̄ eſt rex regū
et dominꝰ dominātiū Apocal. xix. De quo
in Ps̄. Quoniā rex omīs terre deus. Fili/
us huiꝰ regis eſt filiꝰ dei patris. dn̄s noſter
ieſus chriſtus. De q̄ in Ps̄. Filius meꝰ es
tu. ego hodie genui te. Spōſus ergo h̄ eſt
chriſtus deꝰ noſter. vt dicit Bern. ſup Can
tica ſermōe. lxviij. in ꝑncipio. Et ſpōſus h̄
magnus dn̄s et laudabilis nimis. cuiꝰ ma
gnitudinis nō eſt finis. ſicut dicit Pſalmi
ſta. Vere magnꝰ dominꝰ et excelſus ſuper
omēs populos. Excellit em̄ omēs poteſta
te. diuinitate ⁊ bonitate. De quibꝫ omnibꝫ
dicit Apl'us ad Hebreos. i. Quē cōſtituit
ſcilicet deꝰ pater heredē vniuerſoꝝ. i. dn̄m
ꝑpetuum ⁊ poſſeſſorē iure filiatiōis pater/
ne. patre tamē nō mortuo. vt dicit Gorra.
Et dicit notāter vniuerſorū. nō vnius tri/
bus. quia data eſt ſibi omīs poteſtas in ce
lo et in terra Math. vltimo. Nō ſolum eſt
heres vniuerſorū poteſtate dominatiōis.
quia dominat̄ a mari vſq̄ ad mare. ſed eti
am poteſtate creationis. q̄a ꝑ ipm̄ omīa fa/
cta ſunt. Ideo Apl'us dicit. Per quē deus
pater fecit ⁊ ſecula. non ſolum viſibilia. ſed
etiā eterna ſeu ꝑpetua. Eſt ergo iſte ſpon/
ſus potens ⁊ vigoroſus. q̄a ꝯſtitutꝰ a deo.
ꝑpetuus quia heres. ſolus quia vniuerſo/
rum. Dignitatē vero eius ſubdit. Qui cuꝫ
ſit ſplendor glorie. ſcilicet patris. coeternꝰ
ſcꝫ patri vt ſplendor igni. et figura ſubſtan
tie eius. id eſt ꝑfecta repreſentatio patris.
Coloſ. i. Imago dei inuiſibilis. De boni/
tate autē eius ſtatim ſequit̄. Portāſq̄ om/
nia verbo virtutis ſue. id eſt. cōtinēs et gu/
bernās om̄ia celeſtia ⁊ terreſtria Iſa. xlvj.
Ego feci et ego feram et portabo et ſalua
bo. Et dicit verbo. id eſt ſolo imperio po/
teſtatis ⁊ bonitatis ſue Pſalmiſta. Verbo
dn̄i celi firmati ſunt. Et addit aliam boni
tatem. purgationem peccatorū faciens. ſci
licet ꝑ mortem ſuā purgans nos a peccatꝭ
noſtris. ſcilicet tam a culpa q̄ a pena. Hec
Gorra. Vides ergo anima tui ſponſi ma/
gnitudinem. poteſtatem. dignitatem et bo
nitatem. Potens eſt. et ideo metuendus.
quia cum occiderit corpus. habet poteſta/
tem animā mittere in iehennaꝫ. vt dicitur
Math. x. Dignus eſt. et ideo a te ſuꝑ om/
nes p̄eligendus Apocal. v. Dignus eſt ag/
nus qui occiſus eſt. Bonus eſt. et ideo ſu/
per omnia diligendus. Pſalmiſta. Bonꝰ
es tu. et in bonitate tua doce me ⁊c̄. Licet
autem iſte ſponſus fuerit ita potentiſſimꝰ.
ita digniſſimus. atq̄ loco ⁊ habitatione ce
leſti altiſſimus. tamen humilem thalamū
eligere ſibi dignatus eſt. De cuius thala/
mo in Pſalmo dicitur. Tanq̄ ſponſus do
minus procedens de thalamo ſuo. Quod
exponit Innocē. quartꝰ. id eſt de vtero bea
te virginis. In hoc thalamo xp̄s humane
nature vt ſponſus ſponſe copulatus. hoc
eſt matrimonium Aſſueri ⁊ heſter. Aſſue/
rus interpretatur beatus ſcd̄m Innocētiū.
et ſignificat chriſtuꝫ. Heſter interpretatur
exaltata. et ſignificat humanā naturā. In
cuius perſona poteſt dici illud Ps̄. Et cū
gloria ſuſcepiſti me. Unde quidam dixit.
Maritari nō potuit caro glioſius. Hoc ſi
gnificatum fuit Gen̄. xxviij. vbi dicit Iſa/
ac Iacob filio ſuo. Noli accipere vxorem

de genere chanaan. ſʒ pficiſcere ī meſopo/
thamiā ſirie ad domū bathuel patrꝭ mrīs
tue et accipe tibi inde vxorē de filiabus la
ban auunculi tui. Hec ſunt verba dei pa/
tris ad filiū. vt exponit Innocen. Chana
an interptatur poſſidens domū. ⁊ ſignifi/
cat angelos. q̄ in celeſti domo ſemper aſſi/
ſtunt domio. De quoꝝ genere noluit deuſ
pater vt filius acciper vxorem. id eſt eoruʒ
naturā. Iuxta illud Hebreo. ij. Nuſq̄ꝫ eni
angelos apphendit. ſed ſemē Abrae. Hoz/
ra. Nuſq̄ꝫ. i. in nulla ſcriptura legiṫ angeli/
cam naturā apphendiſſe. vnde nec naturā
angelicam liberauit. Et hoc ideo ſm̄ Hoz
raʒ. q̄a angelus ſine aliq̄ inſtigante cecidit.
ergo per aliū releuari nō debuit. Sc̄do q̄z
tota natura humana cecidit. nō auteʒ tota
angelica. Tertio q̄z reparatio nature ange
lice nō proficeret vniuerſitati ſicut nature
humane. in q̄ totalis reparatio facta eſt ſcʒ
nature humane ⁊ angelice. q̄ ꝓpter hominē
facta eſt. q̄z homo eſt omīs creatura in ge/
nere. nō ſic angelus. Meſopothamia iter/
pretatur eleuata. ⁊ Siria ſublimis. Et ſi/
gnificat humanā naturaʒ que eleuata fuit
in incarnatione. vt dictū eſt. Sed non ad
quācunq̄ꝫ fecit ire. ſed ad domū bathuel. i.
ad beatā virginem. Bathuel eñi virgo dei
interptatur. Et ibi accepit vxorem de filia
bus laban. q̄ interpretaṫ candidatio. id eſt.
carnē de puriſſimis ⁊ mūdiſſimis beate v̄/
ginis ſanguinibꝫ. ⁊ de virgine naſci voluit.
vt denotaret q̄ virginē ſibi virgini eccleſi/
am deſponſaret. ij. Corinth. xj. Deſpondi
eñi vos vni viro virginem caſtaʒ exhibere
christo ¶ L ¶ De ſc̄do ſcʒ de ſponſe pul/
chritudine diciṫ Canticoꝝ. iiij. Tota pul/
chra es amica mea. Sed q̄ eſt iſta ſponſa
chriſti. Certe nulla alia q̄ntū ad pſens ſuf/
ficit niſi eccleſia ſeu ꝯgregatio iuſtorū. que
eſt generatio q̄rentiū dn̄m. querentiū faci/
em dei iacob ſponſi. vt dicit Bernar. ſuper
Cantica ſermōe. lxviij. Sponſa chriſti er/
go nos ſumꝰ cū reliqua multitudine pecca
torū captiuoꝝ q̄s ipe nouit. Pulchritudo
iſtiꝰ ſponſe eſt multū ammirabilis. eo q̄ di
cit de ea ſponſus q̄ mentiri nō poteſt. To/
ta pulchra es amica mea. Tota ei pulchra.
q̄a ⁊ ꝑ intentionē ⁊ operationē. vel tota ꝓ/
pter ꝯiugatos ꝯtinentes ⁊ virgines. vel to
ta diciṫ q̄ntū ad prelatos ⁊ ſubditos. et ita
pulchra eſt ⁊ in veſtibꝫ et in mēbris. Oculi
eñi eius ſunt plati tanq̄ꝫ ꝓuiſores. Os do/
ctores. Aures penitētiarij ac confeſſores.
Naſus ſapientes. bonoꝝ maloꝝq̄ꝫ diſcre/
tores. Collū clerici ⁊ cantores. Pectꝰ ſunt
potentes ⁊ nobiles. Brachia ſunt milites
Manꝰ operarij ⁊ artifices. Crura famu/
li. Pedes ruſtici. In his ergo mēbris tota
debet eſſe pulchra ſponſa. ſicut tūc erat cū
ꝑ chriſtū eſt redempta. q̄n nō habuit macu
lam mortalis peccati neq̄ꝫ rugā duplicita/
tis. Sed heu hodie ꝯqueriṫ ꝓpheta Tre/
noꝝ. j. dicens. Egreſſus eſt a filia ſyon om
nis decor eiꝰ. Et gloſa dicit decor virtutū.
Sed vnde hec deformitas in mēbris ec/
cleſie. ſubdit propheta ibidem. Quia facti
ſunt principes eius velut arietes. nō inue
nientes paſcua. Abierūt abſq̄ꝫ fortitudine
Et gloſa exponit ibideʒ q̄ prelati debent
eſſe velut arietes defendētes eccleſiaʒ au/
toritatibꝫ vtriuſq̄ꝫ teſtamēti velut cornibꝫ.
Sed quādo ſunt illiterati. tūc ſubditi nō
inueniūt ſub eis paſcua doctrine. et ſicab/
eunt de loco ad locum vagantes abſq̄ꝫ for
titudine virtutū et bonorū operū ¶ Mo
raliter autē loquendo quelibet aīa ē ſpon
ſa chriſti quā deſponſat ſibi chriſtus in fi/
de. Ozee. ij. Spōſabo te mihi in fide. Sʒ
hec frangit fidem ſponſo cum adheret dia
bolo ꝑ conſenſum peccati. Sicut ꝯqueriṫ
de ea dominus ꝑ prophetam Iſaie. lvij.
Iuxta me ſuſcepiſti adulterum Sed mul
tum deberet timere iſta ſponſa quando ꝓ/
uocat ſponſum ſuum. Nam ſi ancilla pau/
percula et ſeruilis conditionis filio regis
eſſet deſponſata. et ipa in ignominiā ſpon/
ſi ſui eſſet ſcortata. certe multum eſſet do/
lendum ei pro tali offenſa. Sic certe ani/
ma poſtq̄ꝫ peccat magnam ignominiam fa
cit chriſto ſponſo ſuo a quo fuit deſponſa
ta. Sed ⁊ quod deterius eſt. ſi diceret. ⁊ ſi
ſponſum offendi. habeo tamē ex patrimo/
nio vnde viuam. cum habeam hereditatē
bonam. ſed ⁊ hec ꝑdidit hereditatem. Ec/
cleſie enim hereditatē bonaʒ ꝑdidiſti Tre
norū vltimo. Hereditas noſtra verſa ē ad
alienos. Sed forte diceret. etſi heredita/
tem perdidi. adhuc tamen habeo notabi/
lia bona. Sed certe hoc non. quia per pec
catum omnia bona mortificantur. Sed
forte adhuc diceret. et ſi iſtū ſponſum per/
didi. tamē adhuc pulchritudinē habeo ꝓ/
pter quā ab alienis cōcupiſcar. Sed cer/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

te hoc nō. quia etiā pulchritudinem perdi
dit. Quia Trenoꝝ. j. dicit. Egreſſus eſt a fi
lia ſyon om̄is decor eius. Et eiuſdem. iiij.
Denigrata ē ſup carbones facies eiꝰ. Sꝫ
forte adhuc diceret. Et ſi ſpōſū ꝑdidi. ami
cos habeo a quibꝫ ſuſcipiar. Sed certe h̄
non. quia om̄es amiſiſti. quia om̄es amici
eius ſpreuerūt eaꝫ. et facti ſunt ei inimici.
Trenoꝝ. j. Sed forte adhuc diceret. Et ſi
ſponſum perdidi et amicos. tamen ex quo
mei iuris ſuꝫ ⁊ libera adhuc alios amicos
acquiram. Sed certe h̄ non. quia de cete-
ro eſt fua ⁊ ancilla illibera Hieremie. xvj.
Seruietis dijs alienis qui nō dabūt vo-
bis requiē. Ex his patet quātum debet ti-
mere ſponſa chriſtifidelis aīa ne ſpōſum
ſuum chriſtū prouocet ad peccatū. ¶ D ¶
¶ Sed nūc videamus de tertio. ſcilicꝫ de
dulcedine iſtarū nuptiarū. Tantū em̄ iſta
dulcedo exuberat ꝙ nō eſt modus dicen-
di de ea. Nā in eis eſt dulcis eſca. quia ī ec-
cleſia pſenti propoſita eſt menſa altaris. in
qua poſitus eſt panis vite qui de celo de-
ſcendit Johis. vj. In quo eſt om̄e delecta
mentū ⁊ om̄is ſaporis ſuauitas. Sapiētie
xvj. Secūdo in his nuptijs eſt vinū. id eſt
ꝯſolatio ſpiritusſancti. qui ꝯſolatur nos in
omni tribulatione noſtra. vt dicit. ij. Co-
rinthioꝝ. j. Iſtud vinū letificat cor homi-
nis. vt dicit Pſalmiſta. Nec ſolū letificat
ſimpliciter ſed multipliciter. qa ſm multi-
tudinem dolorū meorū in corde meo. con
ſolationes tue letificauerūt animā meam.
Tertio in his nuptijs ſūt delectabiles mi
niſtri. qa angelici ſpiritus. q̇ om̄es ſunt ad
miniſtratorij ſpiritꝰ. propter eos q̇ heredi-
tatem capiunt ſalutis. Hebreoꝝ. j. Et iſti
nō ſolum miniſtrant ordinādo ea que ſunt
ſaluti neceſſaria. ſed etiā ꝯſolantur ne defi
ciamus. ſicē cantores ⁊ timpaniſte. de quibꝫ
dicit in Pſalmo. Preuenerūt pncipes con
iuncti pſallentibꝫ. in medio iuuencularum
timpaniſtriarū. Sed om̄ia iſta nihil vale-
rent ſi deeſſent dona in nuptijs. Ideo chri
ſtus ꝓuidit multa dona. id eſt diuerſa ge-
nera gratiarū. Nam alij dat ſermo ſapien
tie. Alij ſermo ſcientie. Alij ꝓphetia. Alij ge
nera linguarū. Alij gratia ſanitatū. Alij in-
terpretatio ſermonū. que om̄ia operat vnꝰ
⁊ idem ſpiritꝰ diuidens ſingulis ꝓut vult.
Pſalmiſta. Dedit dona hominibꝫ. Dantur
autē iſta dona ſm Hoꝛrā ſuper epiſtolam
Ephes. iiij. nō vni om̄ia. ſed ſingulis ſingu
la. ꝓpter q̄ttuor cauſas. Primo ꝓpter myſti-
ci corporis xpi integritatē. ſm illud. j. Co-
rinth. xij. Si totū corpꝰ oculus. vbi audi-
tus. Scd̄o ꝓpter eccl'ie pulchritudinē ex
varietate reſultantē. Pſ. Aſtitit regina. i. fi
des vniuerſal' catholica a dextris tuis cir
cūdata varietate. Tertio ꝓpter ſingulorū
membrorū vtilitatē. i. Corinth. xij. Nō po
teſt caput dicere pedibꝫ. non eſtis mihi ne-
ceſſarij. Quarto ꝓpter officiorū expeditio-
nē in quibꝰ eccleſia nō vult ꝯturbari Deu-
tero. i. Nō poſſum ſolus onera portare.

Dixi tertio ꝙ in ꝟbis ¶ E ¶ pmiſſis arguit hu
mane obdurationis iniq̄tas. tam infeliciter
om̄ia iſta nō curātis. Cū ſequit. Illi autē
neglexerūt. ſcꝫ tam piā vocationē. tam de-
licatam refectionē. ⁊ nō quidem caſu aliq̄.
ſed ꝓpria malicia neglexerūt. ⁊ abierunt ali
us in villā ſuam. alius in negociationē ſu-
am. Circa q̄d ſciendū ꝙ vt dicit Holgot
ſup libꝝ Sapie. iij. ca. ⁊c. Primordial' cau
ſa pene tam in homie ꝙ̄ in angelo fuit ne-
gligentia. Si em̄ homo vel angelus a deo
creatꝰ bene fuiſſet vſus naturalibꝫ ⁊ gratui
tis ſibi datis. nunq̄ apparuiſſet angelo cō-
ueniens excellentiā dei appetere. vl' nunq̄
homo iudicaſſet ſerpentis ꝑſuaſionibꝫ ac-
quieſcere. Sed qa neglexerunt vti gratis
ſibi datis. ꝑmiſſi ſunt cadere in errorē per
peccatū negligentie. ⁊ de errore negligētie
in peccatū ſupbie ⁊ inobedientie. Et ideo
cōquerit de eis Salomon Sapie. iij. di-
cens. Quoniā neglexerūt iuſtū. a deo receſ
ſerunt. Iuſtū. id eſt iuſticiā. Iuſtū em̄ fuit
ꝙ om̄is rational' creatura ꝑ gratias a deo
acceptas ſollicite ⁊ diligēter deū honoret.
q̇ ē earundē gratiarū largitor. Sunt autē
hoīes hodie ī modo negligētes q̄druplicit.
Negligūt quidā addiſcere morū ſanctita-
tem. Alij negligūt diſcutere ꝓpriam ꝯuerſi-
tatem. Tertij negligūt intereri dei maie-
ſtatē. Quarti negligūt celeſtē hereditatem.
De pmo quō aliq̄ negligūt addiſcere moꝝ
honeſtatem. Videmꝰ ꝙ multi ſciunt addi
ſcere artes ſubtiles. iura ciuilia. ꝓpter vtili-
tatem. artē bellandi. ꝓpter ſtrēnuitatē. artē
negociandi. ꝓpter paupertatem. ⁊ ſic de alijs.
que ad vite pſentis pmotionem ⁊ admini
ſtrationē ſpectant. Sed addiſcere artē bn̄
viuendi. artem deo ſeruiēdi. arteꝫ peccata

cauendi. om̄es quaſi ſe exhibēt negligētes
Vñ mundus inuitat ad errores ⁊ vanita/
tes ⁊ om̄es obediunt. deus vocat ad hono
res ⁊ nuptias. ⁊ om̄es negligūt. Sicut hic
cōqueritur. Illi autē neglexerūt. Cōtra hos
loquitur Seneca epiſtola. xviij. Om̄ia negli
genda ſunt vt ſtudio beneviuendi aſſidea/
mus. cū nullū temp⁹ ſatis magnuȝ eſt ⁊ ſi a
pueritia vſq; ad humani eui termīos vita
ptendatur. Eſt autē cauſa negligētie in ta
lib⁹ tumor ſupbie. Multi em̄ videntes q̄
nō poſſunt eſſe ſubito pfecti. nō curāt p ar
tem addiſcere bene viuendi modū. Et iſti
ſunt fatui. Sicut ille lipp⁹ q̄ ideo non cura
uit inungere oculos collirio. q2 nō potuit
ita accute videre ſicut linx. Quē deridens
Oracius libro ep̄larū epiſtola prima dicit
Nō poteris oculos q̄ntū ꝯtendere linces.
Non tamē collirio ꝯtemnas lippus inungi
Vñ. j. Thim. iiij. dicitur. Noli negligere gra
tiā que in te eſt. Et hec eſt pma mala negli/
gentia q̄ hic rephenditur. Nam hō nō poteſt
intereſſe dign⁹ nuptijs chriſti q̄ celebrantur
p fideȝ in eccl'ia militāri niſi ſtudeat ſe bo/
nis morib⁹ ornare. alias em̄ fides ſine ope
rib⁹ mortua eſt. vt dicitur Iaco. ij. ¶ Scdo
ſunt homīes negligētes in diſcutiēdo pprī
am puerſitatē. Refert Holgot ſup librum
Sapie ca. iij. Q quidā Senaſcal⁹ opti/
me ſciuit diſponere familiā alienā magno/
rū dominoꝝ. ſed peſſime ſciuit ordinare p
priam. Tales ſunt multi q̄ alioꝝ ꝯſciētias
ſciunt bñ iudicare ſȝ pprias negligūt. Qui/
bus dicitur p chriſtū. Vt q̄d vides feſtucam
in oculo fratris tui. trabem auteȝ in oculo
tuo nō cōſideras Math. vj. vbi dicit Cri
ſoſto. Qualiter in alijs vides tam parua. ⁊
in tuis tam magna trāſcurris. Si te mag⁹
diligis q̄ꝫ proximū. q̄re pcuras ipm et non
teipm. Si anteȝ teipm cōtemnis. manife/
ſtum eſt q̄ iā nō eſt pcuratio ſed detractio.
Hec ille. Et certe ſi daremus pacē alijs et
nō ita eorū vicia inſpiceremus. ſine dubio
noſtra cōſideraremus. Quia dicit Proſper
in libro. ij. de ꝯtēplatiua vita. Tamdiu q̄s
peccata ſua q̄ noſſe ⁊ flere debet ignorat. q̄ꝫ
diu curioſe aliena conſiderat. Q ſi mores
ſuos ad ſeipm cōuerſus aſpiciat. nō requi/
rit quod in alijs rephendat ſed i ſeipo q̄d
lugeat. Hec ille ¶ Tertio ſunt homīes ne
gligentes in reuerendo dei maieſtatē. Nā
om̄es hodie cōmuniter declinauerūt. ſcili/
cet a iuſticia et veritate ſimul. ſcȝ tam ſpiri
tuales q̄ꝫ ſeculares. inutiles facti ſunt. vt
dicit Pſalmiſta. Et vnde niſi certe vt ideȝ
dicit. Nō eſt timor dei ante oculos eorum.
Et ita abſq; vllo timore filij hominū ppe/
trant mala. vt dicitur Eccs. viij. Ideo Deute
ro. viij. pcipitur. Obſerua ⁊ caue neq̄n ob/
liuiſcaris dñi dei tui. ⁊ negligas mandata
eius atq; iudicia. Et patet hic q̄ timor dei
facit hominē ſollicite opari ⁊ exequi māda
ta dei. Iuxta illud. Qui timet dominū fa/
ciet bona. imo nō ſolū magna ſed etiaȝ mi/
nima q̄ ſalutis ſunt ponderat. Iuxta illud
Eccl'es. vij. Qui timet deū nihil negligit.
¶ Sed diceres. Certe hoc eſt difficile q̄
homo nihil negligat. ⁊ ſi negligit videtur in/
iuſtū q̄ debeat dānari. Ad q̄d reſpōdeo q̄
nō om̄is negligētia eſt damnabilis ſed ſo/
lum illa q̄ fit circa actū vel circa circūſtanti
am actus q̄ actus eſt de neceſſitate ſalutis
Sicut ſi negligā dare elemoſynā tempo/
re extreme neceſſitatis pximo indigēti. ne
gligo actuȝ de neceſſitate ſalutis. Simili/
ter ſi dem elemoſynā. ſed nō ex caritate vel
nō in caritate. pecco mortaliter. obmitten
do circūſtantiā q̄ debet eſſe in om̄i actu vir
tuoſo de neceſſitate ſalutis. Vñ. j. Corint.
vltimo. Om̄ia veſtra fiant in caritate. Vñ
negligentia nō eſt aliud niſi defect⁹ debite
ſollicitudinis circa actū virtuoſum facien
dū pueniens ex remiſſiōe feruoris in vo/
luntate. Si autē cōtingit negligētia circa
actū vl' circūſtantiā actus q̄ nō eſt de neceſ
ſitate ſalutis. Sicut ſi negligam dicere ſa
lutationē beate virginis tranſeundo circa
eius imaginē. vel audiendo ſermonē cogi/
to de alijs ſecularib⁹ negocijs ex remiſſio/
ne volūtatis. Et tunc eſt peccatū veniale. ⁊
faciliter purgatur. Iuxta illud Eccl. vij.
De negligentia purga te cum paucis. Ali/
as illorū negligentia que ſunt de neceſſita
te ſalutis eſt mortalis Iuxta illud Hiere/
mie. xlviij. Maledictus homo q̄ facit op⁹
domini negligenter ¶ Quarto ſunt alij q̄
negligunt inquirere celeſtem hereditateȝ.
Et iſti ſignificātur p illos de quib⁹ dicitur
Iudicuȝ. xviij. Q licet quinq; viri fortiſſi/
mi de tribu Dan explorāſſent terram fer/
tiliſſimam et locum in quo nullius rei fuit
penuria. ⁊ ita nūciaſſent frib⁹ ſuis. tñ ipi ne
gligēter agebāt nec ſollicite curabāt ingrere
trā illā. Vñ eis dr ibidē. Nolite negligere

nolite ceſſare. Surgite aſcendamus. Vi/
dimus eñi terrã valde opulentã ⁊ vberem.
Terra iſta eſt terra celeſtis patrie. de qua
dicit Pſal. Portio mea domine ſit in terra
viuentiuꝫ. Terra iſta fertilis et vberrima.
qꝛ nullius rei penuria poteſt eſſe vbi habe
tur deꝰ. Iſtam terrã explorauerãt quinqꝫ
viri. ſcilicꝫ quinqꝫ ſtatꝰ electoꝝ. patriarcha
rũ in lege nature. ꝓphetaruꝫ in lege ſcripta.
apoſtoloꝝ. martyrũ et confeſſorum in lege
gratie. q̃ omẽs annunciauerũt nobis gau/
dia illiꝰ patrie. et tamẽ adhuc negligimus
aſcendere cũ eis ꝑ contemplationẽ. Unde
nobis dicit. Nolite negligere. nolite ceſſa/
re. ac ſi diceret. Nolite ita negligẽter agere
bona. ſed ſollicite ambulate in operibꝫ bo/
nis ꝑ gratiã vt tandẽ ꝑueniamꝰ ad gloriã.
Ad quã nos perducat pater ⁊ filius ⁊ ſpi/
ritusſanctus. Amen.

Dominica. XX. poſt trinitatis. II. Sermo CXXIII.

Amice quomo/
do huc intraſti nõ habẽs ve/
ſtem nuptialem Math. xxij.
Sicut ait Auguſtinꝰ ſuꝑ Pſalmũ. ciij. ſer
mone. j. In omibꝫ ſcripturis ſuꝑeminẽtiſ/
ſimã viã ſuꝑeminentiſſimũ locum caritas
obtinet. ꝑ quã q̃dem viã et deꝰ ad hominẽ
⁊ homo ad deũ accedit. vt dicit idem libro
de ſpiritu ⁊ aĩa ca. xiij. Hec ſola eſt ꝑ quã
hoĩes conformant deo. ſm Auguſti. li/
bro de moribꝫ eccleſie cap. xiiij. Et qua ſo/
la habita oĩa pſunt homini. ⁊ ſine qua ni
hil valent cetera ad ſalutẽ vt dicit Augu.
ſuꝑ p̃ma Canonica Iohis omelia. v. Om
nia eñi p̃cepta referunt ad caritatẽ. ſm Au
guſti. in libro Enchiridion cap. xix. Propt
quod q̃ habet caritatẽ ſecurꝰ eſt de vita ꝑ/
petua ⁊ eterna. vt dicit Augu. ſuꝑ canoni/
cam Iohis Omelia. v. eo ꝙ in ea hꝫ man/
datorũ diuinoꝝ ꝑfectã impletionẽ. Iuxta
illud Apli. Finis p̃cepti ẽ caritas. Hec ſo
la eſt q̃ finaliter diſcernit inter filios regni
eterni ⁊ ꝑditiõis eterne. Nã ſm Augꝰ. in li
bro de ciuitate dei. Reprobis etiã dantur
alia ꝑ ſpũmſanctuꝫ munera. ſed tñ qꝛ ſunt
ſine caritate nihil eis pſunt. Sicut ait A/
poſtolꝰ. j. Corinth. xiij. enumerãs donũ ſci
entie. donũ fidei. donũ pietatis. donũ pro
phetie. donũ martyrij. q̃ oĩa ſine carita/
te nihil pſunt finaliter ad premiũ. Ex quo
infert Auguſti. vbi ſupra q̃ntum bonuꝫ ſit
caritas ſine qua ad eternã vitaꝫ cetera bo/
na nõ ꝑducunt. Unde licꝫ fides ſit funda
mentũ omniũ virtutũ ſine q̃ impoſſibile ẽ
placere deo. vt dicit Hebreo. xj. Tamẽ nõ
poteſt eſſe vtilis ſine caritate. Naꝫ vt dicit
Auguſ. vbi ſupra. Fides ſine caritate põt
quidẽ eſſe. ſed nõ poteſt pdeſſe. Iſtud patꝫ
hic in iſto hoĩe q̃ licet ceterꝭ virtutibꝫ vi/
delicet fide et ſpe ⁊c. fuiſſet ornatꝰ. qꝛ tamẽ
caritatẽ nõ habuit. dicit q̃ſi nudus et veſte
nuptiali carens. Hec ẽ tunica chriſti incõ/
ſutilis. a patre ⁊ ſpũſancto contexta deſuꝑ.
id eſt. de celo. vt ait Augu. ſuꝑ Pſalmũ. xxj
ſermone. ij. Quã quia iſte nõ habuit. iõ me
rito audire meruit verbũ terribile. q̃d po/
nitur in nr̃o themate cũ dicit. Amice quo/
modo huc intraſti nõ habens veſtẽ nuptia
lem. In quibꝫ ꝟbis tria deſcribunt. Pri/
mo nanqꝫ deſcribit allocutio diuina mul/
tũ affabilis. Cum dicit. Amice. Scdo ꝓpo
nitur q̃ſtio dura multũ difficilis Cũ dicit.
Quomõ huc intraſti. Tertio ſubiũgit in/
crepatio ſerioſa multũ confuſibilis. qꝛ nõ
habens veſtem nuptialem.

A

Dixi p̃mo ꝙ in verbis p̃miſ
ſis deſcribit allo/
cutio diuina multũ affabilis Cũ dicit. A/
mice. Magna affabilitas diuina alloq̃ ho
minẽ peccatorẽ tam dulciter vt euꝫ amicũ
appellet quẽ tamẽ damnet. vnde inimicum
amicũ appellat. Erat enim iſte et amicus.
qꝛ fidem de deo habuit. et inimicꝰ. quia ca
ritatem nõ habuit. et ꝑ conſequẽs non ve/
rus ſed fictus amicꝰ dei fuit. Et tamen qꝛ
in deo nihil deficit quantũ in ip̃o eſt. eum
amicuꝫ vocat ⁊ reprobat. Ex quo patet ꝙ
ꝑfecta amicicia hoĩs nõ eſt niſi in carita
te. Unde Tullius in libro de amicicia di/
cit Q amicicia eſt diuinarũ humanarũqꝫ
rerũ cum beniuolẽtia ⁊ caritate conſũma/
tio. Patet. qꝛ fundamentũ amicicie eſt ca/
ritas. Et ideo q̃ volunt cũ deo contrahe/
re amiciciam. ante omnia habeant carita/
tem. Et quia caritas et cupiditas ſunt eis
contraria. Ideo nemo habens huiꝰ mun
di cupiditatem poteſt eſſe verus amicꝰ dei
Propter quod dicit Iacobus in Cano/
ca ꝙ amicicia huius mundi inimica ẽ deo.
Qui ergo vult eſſe amicus huius mundi.
inimicus conſtituetur dei. Iacobi quar/
to. Ubi Gloſa dicit. Non ſolum qui blaſ/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Amicitia dei sex [illegible] rebus acquiritur

phemant ⁊ ꝑſequunᷣ deū. inimici dei ſunt. ſed etiam oēs amatores mūdi inimici dei ſunt. Et Auguſti. ſup. j. Canonica Johis Omelia. v. dic. Q duo iſti amores ſunt cō trarij. ſcilicet amor dei et amor mūdi. et ſi amor mūdi inhabitat nō eſt q̄ amor dei in/ tret. Hec ille. Sed diceres. Dñe ego libē/ ter acquirerē amiciciā dei. ſi ſcirem quō ſit acq̄renda. Ad q̄d reſpōdeo ꝙ amicicia dei ſex virtutib⁹ acq̄riᷣ. Primo em̄ acquiritur ꝑ mundiciā vite. ſiue per puritatē innocen tie. Scd̄o per veritatē penitētie. Tertio ꝑ amorē obedientie. Quarto per donū paci entie. Quinto ꝑ virtutē miſcdie. Sexto ꝑ donū caritatis. De primo quō diuina ami cicia acquiriᷣ ꝑ mundiciā vite. diciᷣ Pro/ uerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciā. ha bebit amicuꝫ regem. Notanᷣ dicit cordis mundiciā. q꞉ cor eſt q̄ſi fons omniū opera tionū. Vñ ſi aqua immūda eſt in fonte. nō mirū ꝙ et in riuo. et ſi arbor eſt putrida in radice. non mirū ꝙ ⁊ in ramis. Sic homo ſi infect⁹ eſt in corde. nō mirū ꝙ ⁊ in ſenſib⁹ Patet ergo illos inimicos dei eſſe q̄ male loquunᷣ ore. vel male vidēt oculis. aut de lectanᷣ in turpiuꝫ auditu. Et hoc ideo. q̄a nō habent cor mundū. q̄d de⁹ req̄rit ꝓnci/ paliter i amico ſuo. Scd̄o amicicia dei re/ quiriᷣ per verā cordis penitentiā. Nam q̄ inimic⁹ dei erat ꝑ culpam. fit amicus dei ꝑ penitentiā veram. ſcꝫ ꝑ amaritudineꝫ cor/ dis. ꝑ confeſſionē oris. et per ſatiſfactioneꝫ operis. De q̄ poteſt exponi illud Eccl. xxij Ad amicū ſi ꝓduxeris gladiū. nō deſperes Quod exponit quidā doctor. Amicus no ſter de⁹ eſt. q̄ nobis in bonis nature gratie ⁊ fortune amiciciā oſtēdit. Sed ad eū gla/ dium ꝓducim⁹ cū peccam⁹. Non eſt tamen deſperandū. q̄a dū vere penitem⁹ ad ami/ ciciā reparamur. imo q̄nq꞉ maiorē. Sicut patet de Petro. Dauid. Magdalena. Vñ dñs dicit in Ps. de talib⁹. Mihi alienige/ ne amici facti ſunt. i. qui ꝑ peccatū fuerunt facti extranei. ꝑ penitētiā mihi in amiciciā ſunt reparati. Tertio acquiriᷣ diuīa amici cia ꝑ bonuꝫ obedientie. Vñ domin⁹ dicit Aplis Johis. xv. Jam nō dicā vos ſeruos ſed amicos. q̄a omnia q̄cunq꞉ audiui a pr̄e meo nota feci vobis. Ac ſi diceret. q̄diu nō reuelaui ſecreta pr̄is vobis. nō fuiſtis ami ci ſed ſerui. ſed iā amplius eſtis amici. hoc autē non fuit niſi merito obedientie. Si/ cut videm⁹ in curijs. Q qui mag⁹ ſunt o/ bedientes principib⁹ ad maiora ſecreta ad mittuntur. Obedientia autē probaᷣ ꝑ im/ pletionem mandatorū. Unde Johis. xv. diciᷣ. Uos amici eſtis ſi feceritis que ego p̄cipio vobis. Ex q̄ patꝫ ꝙ obediētia mltū eſt accepta deo. q̄a facit amicos dei. Econ/ tra vero inobediētia facit de filijs dei ini/ micos. Sicut patꝫ de rege Saul. q̄ ꝓpter inobedientiā fact⁹ eſt de rege iuſto repro/ bus et demoniac⁹. vt patet ꝓmi Regū. xv. Et de Adam patet. q̄a qui dicebaᷣ ꝓpoſit⁹ paradiſi. fact⁹ eſt agricola miſerabilis ter/ re. vt patet Gene. iij. De lucifero quoq꞉ pa tet. ꝙ ꝓpter inobedientiā de angelo factus eſt diabolus. vt patet Iſaie. xiiij. Legiᷣ de quodaꝫ nobili Romano q̄ dicebaᷣ poſtu/ mius. ꝙ pro eo ꝙ filius ſuus ſine ſcitu ſuo hoſtes ꝑſecutus eſt. ip̄m victorē reuerſum occidi mandauit. O ſi ſic inobediētia mun dana punita eſt. q̄nto magis diuina. Quar to acquiriᷣ diuina amicicia ꝑ donū patien tie. Nam ꝑ aduerſa maxime probaᷣ amic⁹ Sicut enī dicit Salomon. Simulator decipit ore amicū ſuum. Unde ideꝫ dicit. Si poſſides amicū in temptatione poſſi/ de illum. Et quidā metriſta dicit. Si fue/ ris felix mltos numerabis amicos. Tem/ pora ſi fuerint nubila ſolus eris. Hinc di/ citur de Abraam Judith. viij. Q Abraaꝫ pater noſter temptat⁹ ꝑ multas tribulatio nes amicus dei factus eſt. Philippus rex Macedonū redarguit Alexandrū filium ſuuꝫ. ꝙ illos ſibi amicos veros eſtimabat quos precio comparabat. Sed nō ſic de/ us probat amicos. Ipſe enī dicit ſuis. Di/ co autem vobis amicis meis. Nolite time re eos qui occidūt corpus. et poſtea nō ha bent amplius quid faciant. Sed potius hunc timete. qui poſtq̄ꝫ occiderit corpus. poteſtatē habet mittere in iehennaꝫ. Ecce quomō ꝑ aduerſa probat eos ſolū amicos qui timentes ꝑdere animā ꝑdunt corpus pro chriſto amico ſuo. Quinto acquiritur diuīa amicicia ꝑ donū miſericordie. Mi/ ſericors enim multos habet amicos. Si/ cut dicit domin⁹ Luce. xvj. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis. vt cū de/ fecerit is recipiant vos in eterna taberna/ cula. Sexto acq̄riᷣ diuīa amicicia ꝑ donū caritatis. Dicit em̄ Hiero. ꝙ non eſt vera amicicia niſi caritatꝭ glutino coplata. Per

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

has ergo virtutes q̄renda eſt amicicia xp̄i
⁊ maxime ꝑ virtutē caritatis. ſine qua non
ē vera amicicia inter deū ⁊ hoīem. Vn̄ Au
guſti. li. j. ſup Geneſ. cōtra manicheos di
cit. Q nō efficit̄ quis amic⁹ dei niſi purga
tiſſimis meritis. Qđ nō poteſt fieri melius
q̄ ꝑ caritatē in q̄ oīa merita cōcurrūt. vt
dicit Proſper in lib. de vita ꝯtemplatiua.
Et ideo iſti in euangelio pn̄ti ſine caritate
dicunt ironice amice. q̄ſi di. imo inimice re ſꝫ
amice noīe. Eo em̄ q̄ defecit iſte in virtute
caritatis. licet etiā multas alias habuerit
v̄tutes. amic⁹ fictus dr̄. Patet ḡ q̄ nihil ſic
amicū dei facit ſicut caritas. Nam alia do
na dei etiā dant̄ inimicis. Vn̄ multi erunt
q̄ dicent ī nouiſſimo die. Dn̄e in noīe tuo
demonia eiecim⁹ ⁊ multas v̄tutes fecim⁹.
quibꝫ dicet̄ a dn̄o. Diſcedite a me operarij
iniq̄tatis. q2 neſcio vos. i. facta vr̄a nunq̄
approbaui. vt expōit Henric⁹ de vrimaria
lib. xiij. de ꝑfectiōe interioris hoīs ca. xx
viij. Qđ vtiq̄ nō eſt ꝓpter aliud niſi q2 erāt
ſine caritate. ſine q̄ nihil valēt oīa vt di
citur. j. Corinth. xiij.

B

Dixi ſecūdo q2 in v̄bis ꝓmiſ
ſis ꝓpōitur que
ſtio multū dura ⁊ difficilis Cum dr̄. Quō
huc intraſti. Certe multū difficilis queſtio
q2 terribilis ⁊ horribil' ⁊ inſolubilis. Naz
homo ſine caritate in iudicio finali nō po
terit deo rn̄dere vnū ꝓ mille. vt dicit Job
ix. Vn̄ Criſo. ſup Math. in op̄e impfecto
Omel. xix. dicit. Qn̄ venerit de⁹ in maieſta
te ſua nemo erit auſus garrula cōtentione
ſermonē aut mēdaciū defendere aut ꝯtra
dicere veritati. Nā modo os loquit̄ et op⁹
abſcondit̄. ſed tunc ecōtra erit. q2 opa ſin
gulorū loquētur ⁊ ora tacebūt. Modo em̄
ꝑſona interrogat̄ ⁊ ꝯſcientia nō videt̄. ſed
tunc erit ecōuerſo. q2 ꝯſcientia diſcutiet̄ et
ꝑſona ꝯfundet̄. qn̄ nemo excuſabit pctōrē.
ſed oēs accuſabūt. Hec ille. Inter oīa
autē que iuſt⁹ iudex obijciet tūc pctōribus
erit iſta dura q̄ſtio. ſcꝫ. Quō huc intraſti.
ſcꝫ nō bene ornat⁹ virtutibꝫ. Dixiſti enī te
chriſtianū nomīe. re tn̄ paganus fuiſti. ⁊ q̄
modo huc veniſti. Qui em̄ xp̄ianuꝫ dixiſti
te. q̄re xp̄m nō es imitatus. Quō ergo huc
intraſti ad xp̄m. q̄ operibꝫ negaſti xp̄m. Di
cit em̄ Augu. in li. de vita xp̄iana. Chriſti
ani nomē ille fruſtra ſortit̄ qui xp̄m mīme
imitatur. Quid em̄ tibi prodeſt vocari q̄d
non es. et nomē vſurpare alienū. Hec Au
gu. Erit ergo iſta q̄ſtio multum dura atq̄
difficilis oībꝫ fictis xp̄ianis. q2 tūc vnicui
q̄ dicet̄ Quō huc intraſti. Queretur enī q̄
libet chriſtian⁹ de tribꝫ. Primo quō alijs
miſcđiam fecit. Nā ille verus chriſtian⁹ eſt
qui oībꝫ miſericordiā facit. q̄ miſeris ſub
uenit. qui ad fletū fletibꝫ ꝓuocatur alienis
vt dicit Aug. in libro de vita xp̄iana. Que
retur ḡ ab eo merito. quō miſicordiā vult
in iudicio cōſequi diuino. q̄ miſericordiaꝫ
denegauit poſtulanti in mūdo. Cū ſcriptū
ſit. Judiciū ſine miſericordia fiet ei q̄ miſe
ricordiaꝫ denegauit poſtulanti Jacobi. ij.
Scđo queret̄ quō intrare auſus eſt aulaꝫ
tanti dn̄i. cuius ſignū in ſe habere ⁊ porta
re neglexit. Nemo em̄ xp̄ian⁹ dici pōt niſi
qui xp̄o moribꝫ adequat̄. vt dicit Ciprian⁹
de duodecim abuſiōibꝫ. Tertio queretur
quō intrare auſus eſt ad recipiendū ſalari
um q̄ nunq̄ pugnare viriliter viſus ē. Di
cit em̄ Criſo. in Omel. Delicat⁹ es miles
xp̄iane ſi putas poſſe te ſine pugna vincere
ſine certamīe triūphare. Hec ille. Et meri
to huic dicit̄. Quō huc intraſti. Nō em̄ q̄ri
tur tunc in iudicio diuino a te. quō intraſti
fidem catholicā. aut quō intraſti eccleſiaꝫ.
ſed quō huc intraſti. ſcꝫ ante diuinū cōſpe
ctum ⁊ tanti iudicis maieſtatē. Unde dicit
Grego. lib. xxij. moral'. Q in xp̄ianis nō q̄
ritur ꝑncipiuꝫ ſed finis. quia q̄ ꝑſeuerauc
rit vſq̄ in finē hic ſaluus erit Math. x. Li
cet autē oībꝫ dura tunc ꝓponetur queſtio
eo q̄ oēs nos tūc oportet aſtare ante tri
bunal iudicis. vt referat vnuſquiſq̄ iuxta
opera ſua ſiue bona ſiue mala. tamē ſpecia
liter tunc dura imo durior erit queſtio p̄la
tis ⁊ preſidentibꝫ. Nā vt dicit Sap. vj. Ju
dicium duriſſimū erit his q̄ preſunt. Exi
guo em̄ cōcedet̄ miſericordia. potētes aūt
potenter tormenta patiētur. vbi dicit Ro
bertus Holgot. Q licet de⁹ ad h̄ veniet ī
iudicio vt corā toto mūdo faciat vindictā
iuſtam de oībꝫ. tn̄ primo de malis p̄latis
Quia tunc iudiciū duriſſimum erit his q̄
preſunt. Et notāter dicit duriſſimū. Erit
enim duruꝫ. quia male intrauerunt. duri
us. quia male rexerunt. et duriſſimuꝫ. quia
male vixerunt. Tunc enim erit eis triplex
queſtio. Prima quō intraſti. ſcđa quō re
xiſti. tertia quomō vixiſti. Durum iudiciū
erit ſecularibꝫ. Durius malis religioſis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sed duriſſimū pverſis ꝑlatis. Dura q̄ſtio q̄a a paupib⁹ extorſionē fecerunt. Du/
rioꝛ q̄liter bona paupeꝝ cōſumpſerūt. Du
riſſima qꝛ xp̄o ⁊ eccleſie de ꝑceptis elemoſi
nis nō ſeruierūt. Dura q̄ſtio. q̄a xp̄i oues
nō pauerūt in tp̄ali ſubſtātia. Durioꝛ quia
nō pauerūt verbo doctrine Duriſſima q̄a
nō pauerūt exemplo bone vite. Dura quia
bonos nō infoꝛmauerūt. Durioꝛ quia ma
los nō increpauerūt. Duriſſima qꝛ ip̄imet
nō bene vixerūt. Ergo iudiciū duriſſimuꝫ
his qui ꝑſunt tam ſp̄ualib⁹ q̄ꝫ ſecularib⁹.
¶ L ¶ Sed diceres. Quō iuſtū eſt vt ꝑla
tis durius iudiciū fiat q̄ꝫ ſubditis. Ad qḋ
rn̄deo ſm̄ Holgot vbi ſupra. ꝙ hoc fiat ex
rationabili ꝓportiōe valde iuſtū. Nā iuſtuꝫ
eſt ꝙ ſic ſe habeat pena pilati ad penaꝫ iu/
de. ſicut culpa pilati ſe habuit ad culpā iu/
de. in illa ꝓportione in q̄ culpa ꝑlati excedit
culpam ſubditi. Et q̄a iſte exceſſus eſt talis
q̄ maioꝛ eſſe nō poteſt. Ideo vocat̄ iudiciū
duriſſimū q̄d infligetur ꝑlatis. Et ideo cō
ſequēter dicit̄. Exiguo ꝯcedet̄ miſericoꝛ/
dia. potentes aūt potēter toꝛmēta patient̄.
Gloſa. Exiguo. i. ei q̄ peccat ꝑ ignoꝛantiaꝫ
aut fragilitatē. ꝯcedit̄ miſcd͞ia. hoc ē minoꝛ
pena. ſed potentes. i. ꝑlati ſcientes. i. ad ſci/
entiā obligati. potēter. i. abundāter toꝛmē
ta patient̄. Iuxta illud Apoca. xviij. Quā/
tum gloꝛificauit ſe ⁊ in delicijs fuit. tantuꝫ
date ei toꝛmentū ⁊ luctū. Attendāt ergo q̄
currūt ad ꝑlationes. et eas intrant taliter
q̄liter ꝑ pbas ⁊ nepbas. q̄s poti⁹ introdu/
cit cupiditas q̄ꝫ caritas. ſymonia q̄ꝫ ſancti/
monia. A q̄b⁹ queret̄ quō huc intraſti. Cer
te inter oīa nihil nocet ita ꝑlatis ad dam/
natiōem ſicut malus ingreſſus ad bn̄ficiū.
Et q̄ ꝓuenit ꝙ cū vicioſe intrant. vicioſius
viuūt. ⁊ vicioſiſſime moꝛiunt̄. Vn̄ dicit ca/
non. Raro vel nunq̄ꝫ bono ꝑagunt̄ exitu q̄
malo principio ſunt inchoata. lxj. di. Mi/
ramur. Vn̄ talis cū ſit fur ⁊ latro vt dicitur
Ioh. x. Et. j. q. j. Ordinatiōes. quō ꝑt aliud
cogitare niſi vt mactet et furetur et ꝑdat.
Aliunde eñ aſcēdit q̄ꝫ ꝑ oſtiū vt dꝛ Ioh. x
⁊ ideo nō miruꝫ ꝙ nō paſcit. nō nutrit. non
edificat. nō educit ad paſcua ſed intra oui/
le moꝛtificat ⁊ deuoꝛat. Sicut ꝯq̄ritur do
min⁹ ꝑ ꝓphetā. Deuoꝛant inq̄t plebē meaꝫ
ſicut eſcā paniſ. Exponit Inno. iiij. Deuo
rant ſpoliādo. detrahēdo. occidēdo. Ver/
bum eñ deuoꝛādi auiditatē notat. in quo
notat̄ eoꝝ maius pctm̄. Michee. iij. Qui
violenter tollitis pelles eoꝝ deſuꝑ eis. et
carnes eoꝝ deſuꝑ oſſib⁹ eoꝝ. qui comede/
rūt carnes ꝓpl'i mei. Hoc aūt peccato. vt di
cit Innoc. ibideꝫ. peccant ꝑncipes terre ⁊
ſub ip̄is pedelli aduocati et officiales. In
hoc aūt quod dicit. plebem meā. tāgit ma/
gnam crudelitatē. q̄a nec canis canē come
dit. q̄d tn̄ iſti faciunt. ideo dicit plebem. nō
ſubſtantiā. q̄a ſubſtātia paupis vita ei⁹ eſt.
vt dicit̄ Eccl. xxxiiij. Vnde iſti homīes de
uoꝛant q̄dāmodo Iſa. iij. Quare atteritis
ꝓpl'm meū. ⁊ facies paupeꝝ cōmolitis. Si
cut eſcā panis hoc dicit. qꝛ delectant̄ in ta/
lib⁹ ſicut in eſca. Et tantū de ſcd͞o. ¶ D

Dixi tertio ꝙ in verbis ꝑmiſ/
ſis ſubiūgit̄ incre/
patio ſerioſa multū cōfuſibilis. cum dicit̄.
Nō habens veſtē nuptialeꝫ. Ac ſi diceret.
Licet habes veſtē ferialē ⁊ cōmunē. tn̄ iſta
nō decet nuptias. ergo iudicaberis ac ſi nu/
dus eſſes ex quo nō habes nuptialeꝫ. Pro
q̄ ſciendū ꝙ loquēdo naturalit̄ triplex ve/
ſtis eſt homini neceſſaria ſcꝫ ad calefaciē/
dū. ⁊ ad h̄ ſufficit q̄liſcunq̄ꝫ ſimplex. Scd͞a
ad ꝓtegendum. ⁊ ad h̄ req̄rit̄ veſtis dura ⁊
foꝛtis. Tertia ad decoꝛandū. ⁊ ad h̄ req̄ri/
tur ſolēnis ⁊ deaurata. q̄ ꝓprie dicit̄ nuptia
lis. Sic moꝛaliter loq̄ndo homini neceſſa
ria ad ſalutē eſt triplex veſtis. ꝑma ad cale/
faciendū. ſcd͞a ad ꝓtegendū. tertia ad deco
randū. De ꝑma dꝛ Prouerb. vlti. in ꝑſona
aīe ſctē. Nō timebit a frigoꝛib⁹ niuis. Om
nes eñ domeſtici ei⁹ veſtiti ſunt duplicib⁹
Frigus aīe eſt refrigeratio feruoꝛis cari/
tatis. De q̄ dicit̄ Math. xxiiij. Refrigeſcet
caritas multoꝝ. Cōtra q̄d frigus neceſſa/
ria eſt veſtis ſubducta ⁊ calida. ſcꝫ virtutes
interioꝛes ⁊ exterioꝛes. vel intētio ſctā in/
terius. ⁊ oꝑa iuſta exteri⁹. Et iſta calefaci/
unt ⁊ incendūt in homīe caloꝛē diuīe dile/
ctionis. Sed de multis hodie verū eſt qḋ
dꝛ in Ps. Induant̄ qui detrahūt mihi pu
doꝛe ⁊ operiant̄ ſicut dyployde ꝯfuſiōe ſua
Mala veſtis pudoꝛ in culpa. ⁊ ꝯfuſio ī pe
na. vel pudoꝛ corā homīb⁹. ⁊ ꝯfuſio interi⁹
in ꝯſcientia. De ſcd͞a veſte que eſt ad ꝓtegē
dū aīe dicit̄ ad Ephes. vj. In oīb⁹ ſu
mentes ſcutū fidei. loꝛicā iuſticie ⁊ galeam
ſalutis aſſumite. i. ſpem ſm̄ Hoꝛ. ⁊ gladiuꝫ
ſpirit⁹. q̄d eſt verbū dei Math. x. Non ve/
ni pacem mittere ſed gladiū. q̄ ſegat patrē

a filio p fidē. vt exponit Hor. Et notanter
h̄ pmittit fidē ante oēs ỽtutes appellās eā
ſcutū. Sic em̄ ſcutū cet̄a arma ꝓtegit ⁊ pri
mū occurrit. ita ⁊ fides. Ipa em̄ ē pma i cō
ſtructōe. ⁊ vltima in deſtructōe. Et ſic dya
bolus lꝫ plus odiat caritatē. tn̄ ꝑus impu
gnat fidē. vt illa deſtructa noſcat etiā de/
ſtruere caritatē. Et ſic fides ē pma i impug
tione ⁊ vltia in deſtructōe. Vn̄ glo. Prima
petit cāpū dubia ſub ſorte duelli. Pugna/
tura fides. Et qꝛ fides ē tn̄ in vita iſta Iō
q̄ ſcutū portat in ſiniſtra pte. Hec Horra
Iſta arma petit ꝓpha a xp̄o ſibi dari i auxi
liū. ps. xxxiiij. dicēs. Apprehēde arma ⁊ ſcu
tū ꝛc̄. Innocētiꝰ exponit. i. arma ỽtutū ad
expugnandū inimicos q̄ xp̄s habuit. ſ. hu
militatē ꝯ dyabolū. paupꝉtatē ꝯ mūdū. ⁊ vi
te auſteritatē ꝯ carnē. Sꝫ certe multi ho/
die armati ſunt armis dyaboli q̄bꝰ ſe pte/
gūt ne ỽbo dei ſic̄ ſagitta ſagittent. Iſti ha
bent arma Saul pōderoſa q̄ Dauid abie
cit tāq̄ꝫ ad pugnandū inepta vt hēt. j. Reg.
xvij. Vn̄ talia arma finalr̄ cōburent. Ps.
Arma ⁊ ſcuta cōburet igni. Vn̄ excuſatio/
nes pctōꝝ ſūt q̄i ſcuta fuſilia. De q̄bꝰ Iob
xlj. Vbi Gre. li. xxxj. moral. dicit q̄ i ſcuto
ſignificat obſtinata duricia defenſ ōis pec
catoꝝ. Et illud pctm̄ abūndat in multis.
put tāgit Seneca ep̄la. lij. Ideo inq̄t diffi
cilr ad ſanitatem puenimꝰ qꝛ nos egrotare
neſcimꝰ. Dicimꝰ em̄ Non ſum ambicioſus
ſed vrbs ipa expēſas mag̃s exigit. ⁊ ſic de
alijs q̄ ibi enumerat Seneca. q̄bꝰ ſe hoīes
excuſant a pctis ſuis. Propter q̄d dic̄ Se
neca ep̄la. cxvij. Nullū viciū ſine patroci/
nio eſt. Et iſti ſunt ſilēs erinacio. q̄ dephen
ſus i globū ſe colligit vt nec caput nec pe/
des videat. vt dic̄ Gre. xxxiij. li. Mora. De
tertia veſte q̄ ē ad decorē dꝛ Col. iij. Expo
liate vos veterē hoiē. ⁊ induite nouū qui
renouat i agnitōꝫ dī ſm ymaginē eiꝰ q̄ crea
uit eū. Et ſeq̄t vn̄ iſta veſtꝭ cōponit. Indui
te vos ſic̄ electi dei ſcti ⁊ dilecti viſcera mi/
ſericordie benignitatē hūilitatē modeſtiā
pacientiā. ſup omīa āt caritatē habentes.
Ecce ex q̄nq̄ꝫ ỽtutibꝰ iſta veſtis nuptialis
cōtexit. ⁊ ex ſexta ſcꝫ ex caritate pficit. Niſi
em̄ adeſſꝫ caritas oēs alie ỽtutes nō orna
rēt hoiē ſꝫ deturparēt. Vn̄ dꝛ j. Petri. iiij.
Ante oīa mutuā in vobiſmetipis caritatē
ꝯtinuā habētes. Et rō. qꝛ vt dꝛ ibidē. Ca/
ritas opit multitudinē pctōꝝ. Vbi glo. ordi

naria dic̄ Cū p alias ỽtutes culpe diluant
maxīe p caritatē. Vn̄ Prouerb. x. dꝛ. Vni/
uerſa delicta operit caritas. Licet em̄ alie
ỽtutes hoīē pficiunt. vt dicit Simon de
Cremona ſup ep̄la ad Col. tn̄ caritas eas
colligit inuicē ne ſepent. ſic̄ tectū domū ne
corrūpat. Et idō dꝛ opertoriū valde deco
rū. Hec eſt veſtis aurea in q̄ ſola ſpōſa xp̄i
dꝫ aſtare a dextris eius. ps. xliiij. Aſtitit re
gina a dextris tuis in veſtitu deaurato cir
cūdata varietate. Exponit Inno. q̄ ſpon/
ſa xp̄i eccl̄a aſtitit xp̄o p fidem ſpem ⁊ cari/
tatē. nō nuda ſed in veſtitu. i. in cōnexione
et ornatu ỽtutū. deaurato. i. ſapīa q̄ eſt eter
noꝝ ꝯtemplatio ⁊ pguſtatio decorata. Per
aurū em̄ intelligit illa pcipue ſapīa. qua ſa
piūt nobis eterna. Sed qꝛ nō integre poſ/
ſumus hīc h̄ illā ſapientiā. ideo dicit. deau
rato. nō aureo. Aliter em̄ ſm eundem In
nocen. p veſtitū intelligunt opa ſine quibꝰ
hō nudus eſt. Iuxta illō Apoca. xvj. Bea/
tus q̄ vigilat ⁊ cuſtodit veſtimēta ſua ne nu
dus ambulet. Per auꝝ intelligit charitas
q̄ eſt optima inter ỽtutes. ſicut aurum īter
metalla. Veſtitus āt deauratꝰ ſunt opa in
caritate facta q̄ ornant eccl̄ā vt aſſiſtat ſpō
ſo. Hec ille.

¶ Sed multi hāc veſtem male tractant.
Nam q̄dam eam deturpant pctō ſicut ſan
guine. vt ſunt vſurarij ⁊ raptores ⁊ paupe
rū oppreſſores. Sed q̄d eis dꝛ Veſtimen/
tum mixtū ſanguine erit in cōbuſtionem.
Iſa. ix. Quidam em̄ ſordidāt q̄ alijs fetet
p malam famā. Et iſti ſunt ſimiles Iude.
De quo dꝛ Induit maledictōem ſicut ve/
ſtimentū. Magnus fetor veſtimentorum
Iude. q̄ hucuſq̄ꝫ ſordet ⁊ ſordebit vſq̄ꝫ in
ſeculū ſeculi. Econtra ỽo boni odorāt per
exemplū bone fame Canti. iiij. Odor veſti
mentoꝝ tuoꝝ ſicut odor thurꝭ. Vō glo. ex/
ponit ordi. de opibꝰ virtutū. q̄n̄ ſunt infor
mata caritate. q̄ tunc redolent. alr̄s ſine ca/
ritate ſordent. Quidā etiā hāc veſtē ſuper
ducūt alter i veſti cū tn̄ deberent ſe expo lia
re de veteri veſte vt nouā induerēt. vt dicit
Col. iij. Expoliātes vos veterē hoiē. Glo
ſa Horre. i. habitū pctōꝝ. Taliter fecit ſpō
ſa xp̄i q̄ de ſe ait. Canti. v. Expoliaui me tu
nica mea q̄uō induar illa. q. d. nullo modo
Sapiens videt eſſe ille q̄ licet habeat ad/
huc bonā tunicā tn̄ ex quo dat ſibi melior
deponit veterē bonā vt meliorē nouā reci/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

piat. Hic ſapiēs eēt xp̄ian⁹ ſi ꝑ tunica cari
tatꝫ ꝓmij etni dponeret bōa tpalia ⁊ ea ad
opa miſcdie dare ꝛc. Sic fecit Jonathas .j.
Reg. xviij. Expoliauit ſe Jonathas tuni/
ca q̄ indut⁹ erat ⁊ dedit eam Dauid. Sic
Martin⁹ exuit ſe clamide et dedit eā xp̄o.
Alij āt iſtā tunicā tāq̄ alienā induerūt. vt il
li q̄ in alienis bonis ⁊ meritꝫ ꝯfidūt. ſꝫ ſoli
nihil faciūt. ⁊ hij induūt veſte ꝑegria. Con
tra q̄s dn̄s dic̄ Sophonie .j. Viſitabo ſu/
per oēs q̄ induti ſūt veſte ꝑegria. Alij autē
q̄d pei⁹ eſt ſcindūt iſtā veſtē. vt heretici ſciſma
tici. De q̄bꝫ ꝯq̄rit̄ dn̄s in ps. Diuiſerūt ſibi
veſtimēta mea. Et hij ſunt peiores iudeis
crucifixoribꝫ xp̄i. q̄ nō ſciderūt veſtē xp̄i. ſꝫ
ſortē miſerūt ſup eā. vt dr̄ Joh. xix. Alij q̄d
peſſimū eſt oīno eā amittūt ꝓpter vanā glo
riā ⁊ d ea ſe ſponte ſpoliare ꝑmittūt. vt illi
q̄ faciūt opa bona vt videant̄ ab hoībꝫ. De
q̄bꝫ dicit Greg. Depdari deſiderat q̄ aurū
publice in via portat. Nō eni͂ eſt ꝯgruū in
bona ⁊ deaurata veſte in via publica inter
latrones ꝓcedere. ſed int⁹ in domo. Quia.
Oīs gl'a filie regꝫ ab int⁹ i fimbrijs aureis
Ab int⁹ .i. in ꝯſcia. ſm̄ Inno. Juxta illud .ij.
Cor. j. Gl'a nr̄a hēc teſtimoniū ꝯſcie nr̄e. Et
d talibꝫ ꝯq̄rit̄ xp̄s i ps. xxj. dicēs. Diuiſerūt
ſibi veſtimēta mea ⁊ ſup veſtē. ꝛc. Nōtāter
dicit ſibi .i. nō ad vtilitatē meā ſꝫ gl'am ſuā
⁊ vanā leticiā. veſtimēta mea .i. ꝟtutes me/
as. De q̄bꝫ ad Col. iij. Induite vos ſic̄ ele/
cti dei viſcera miſcdie ꝛc. Et q̄ ſic ꝑ vanā
gl'aꝫ amittant̄ bona hoīs figuratū fuit .iiij.
Reg. xx. vbi Ezechias nūcijs regꝫ Babilo
nie oſ̄dit oīa q̄ erāt in domo ſua. Et venit
Jſaias ad eū dicēs. Quid viderūt iſti in do
mo tua. Et rn̄dit. Oīa q̄ ſūt in domo mea
viderūt. ⁊ nihil ē q̄d nō mōſtrauerim eis in
theſauris meis. Et ſtatim ei Jſaias dixit.
Audi ſermonē dn̄i. Ecce dies venient ⁊ au/
ferent̄ oīa q̄ ſunt in domo tua i babilonē.
nō remanebit q̄cq̄ ait dn̄s. Per nuncios
Nabuchodonoſor ſignificant̄ ſuggeſtōes
dyaboli vel ipi demōes ſuggerētes vanā
gl'aꝫ. q̄bꝫ tn̄ cū oſ̄dūt bona opa. oīa diripi
unt̄ ꝑ eos. Et ſic̄ mittētes ſortē. ſup eandē
rem ſinguli ſingl'as ⁊ diuerſas ſortes po/
nūt. ita ſinguli demōes diuerſas tēptatio
nes mittūt ſup veſtē nr̄aꝫ vt auferāt eam.
Hec oīa Innoc̄. Sꝫ nos nō ſic frēs kmi.
ſꝫ potius veſtē iſtā caute ſeruem⁹. ſoli dō ꝑ
cā placere curātes. Quaten⁹ ſic ꝓ veſte hu/
iuſmodi gr̄e mereamur indui ſtola et veſte
gl'e. Quod nobis p̄ſtare dignet̄ pr̄ ⁊ filius
⁊ ſpūſſanct⁹. Amen.

Dn̄ica viceſima p̄ma poſt trinitatis. I

Sermo. CXXIIII.

ERat quidam re
gulus cui⁹ filius infirmabatur ca
pharnaū. Joh. iiij. Quāuis oipo
tēs de⁹ magnā ſue bonitatꝫ grāꝫ oſ̄dit ho
minibꝫ in dando ⁊ multiplicādo eis bona
tpalia q̄ oībꝫ etiā mal' ⁊ bonis indifferēter
cōicat. vt dr̄ Math. v. vbi dr̄. Pluit ſup iu/
ſtos ⁊ iniuſtos. ⁊ facit ſolē ſuū oriri ſup bo
nos et malos. In hꝯ tn̄ excellentē ⁊ abūdā/
tē copiā ſue bonitatꝫ manifeſtat q̄ etiā ma
la corꝑalia hoī in ꝑfectū ſalutꝫ ordinat ⁊ di
ſponit. Vn̄ dicit Gre. ſup illud Job. Bea/
tus hō q̄ corripit̄ a deo. q̄ de⁹ aliqn̄ ꝑcutit
in corꝑe vt mentē ſanet. Et glo. ordi. ſuper
illō .j. Pe. iiij. Temp⁹ eſt vt iudiciū a domo
dī incipiat. dicit. Nūc vnuſq̄ſq̄ hō aut exer
cet̄ ad purgatōem aut mouet̄ ad ꝯuerſio/
nē. Jſtud patuit h̄ in regl'o iſto. cui⁹ fili⁹ in/
firmabat̄ deo ordināte ad hꝯ vt ꝑ hāc infir/
mitatē ipe regulus ꝯuerteret̄ ad xp̄i fidem.
Vn̄ q̄ iſtud eſt multū mirabile. eccl'ia ſcā
recolit iſtius filij infirmitatē tam notabi/
liter. cum dicit. Erat q̄dā regulus cuius fi
lius infirmabat̄. vt dicit euangelium.

Erat q̄daꝫ regulus cui⁹ fili⁹ infirmabat̄
Capharnaū. Hic cū audiſſet ꝛc. In quibꝫ
ꝟbis tria tangunt̄. Primo nanq̄ deſcribit̄
ꝑſona ꝑtis. ſcꝫ reguli petētis curatōem. cū
dr̄. Erat q̄daꝫ regul⁹. Scd̄o ſubdit̄ ꝑſona
filij patientꝫ moleſtiā. cū dr̄. Cui⁹ fili⁹ infir/
mabat̄. Tertio ſubiūgit̄ deſcꝑtio loci cōti/
nētis infirmi afflictionē. cum dicitur. Ca/
pharnaum.

Dixi primo q̄ i ꝟ. p̄. deſcribit̄
p̄mo ꝑſona ꝑtis
ſcꝫ reguli petētꝫ curatōꝫ. cū dr̄. Erat q̄dam
regul⁹. Et q̄ in regl'o iſto ſignificat̄ oīs hō
moraliter q̄ poſtq̄ amittit dominiū rōis
ſup ſenſualitatē nō meret̄ dici rex ſꝫ r̄gul⁹.
ymo q̄diu ē in ſtatu vite p̄ntꝫ nō p̄t dici ve/
rus rex ſꝫ regul⁹. Pro q̄ ſciendū q̄ licet hō
habeat tot⁹ mūdi diuitias ſic̄ habuit ma/
gnus Alexander. adhuc nō p̄t dici ver⁹ rex
ſꝫ poti⁹ paruus regul⁹. Et hꝯ ex tribꝫ cauſis
Primo ꝓpter bonoꝝ ⁊ diuitiaꝝ diminutōꝫ
⁊ inſufficientiā. Scd̄o ꝓpt̄ tp̄is breuitatē ⁊